

С Т А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Татяна Иванова Даскалова, УНСС, катедра „Публична администрация”, Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Мениджмънт на публичната сфера)”

Автор на дисертационния труд: Александър Александров Янков
Тема на дисертационния труд: Противдействие на речта на омразата (hate speech) в онлайн среда

Основание за представяне на становището: Участие в състава на Научно жури съгласно Заповед № 1167/24.07.2023 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”

1. Информация за дисертанта и обща характеристика на представения дисертационен труд

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра ”Национална сигурност и публична администрация” при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2021-2023 г. Александър Янков е завършил магистърска степен по Право в ЮЗУ „Неофит Рилски” (2021). Има 10-годишен професионален опит в областта на информационните и комуникационни технологии, който е оказал положително влияние и при написването на настоящия труд.

Дисертационният труд е в общ обем от 262 страници, от които 230 страници основен текст. Състои се от увод, изложение в четири глави, включващи отделни параграфи и изводи от всяка глава, и заключение. В текста са поместени 28 фигури и 6 таблици, визуализиращи основни резултати от изследванията на докторанта. Списъкът на използваната литература включва 112 източника на български и английски език. В разработката са приложени списъци на използвани съкращения и на таблици и фигури, анкета, публикации на автора и приноси на дисертационното изследване.

Темата на дисертационното изследване е безспорно актуална и обществено значима в контекста на глобализацията и интензивното развитие на информационните и комуникационни технологии през последните десетилетия. Независимо от значителния брой научни публикации по проблемите и съвременните тенденции в противодействието срещу речта на омразата в онлайн среда (както се посочва на с. 10-12), авторът е успял да идентифицира онези проблемни полета, които са слабо разработени и изследвани в недостатъчна степен, а именно: многоликата същност на феномена „реч на омразата“ в психологически, юридически, морален и организационен аспект и формите на нейното противодействие.

В тази връзка е и основната цел на дисертационния труд - да се изследва сложната природа на феномена реч на омразата в онлайн среда, развитието на съдържанието, спецификите в интернет пространството, както и различните механизми за противодействие от страна на Съвета на Европа и Европейския съюз. Реализацията на целта се съдържа в конкретизацията на шест изследователски задачи, чието решаване определя логиката в построяването на съдържателната структура на труда и на изведените в нея изследователски резултати.

Обектът на изследване са различните аспекти на речта на омразата, подходите към нея и спецификите ѝ в условията на онлайн среда, а предметът на изследване - механизмите за противодействие срещу речта на омразата в онлайн среда и текущото състояние.

Работната хипотеза е, че повишаването на нивото на информираност относно речта на омразата в онлайн среда, като и нейните разнообразни аспекти и специфики би позволило по-лесното ѝ идентифициране и би довело до по-сериозно противодействие срещу проявите форми на този обществен феномен, включвайки и потребителите в интернет пространството. Същевременно се споделя разбирането, че са необходими съвместни усилия на всички субекти, както и нова правна рамка на европейско и национално равнище, която да урежда в детайли противодействието срещу речта на омразата в онлайн среда.

Правилно е избран и приложен комплексен инструментариум от широк кръг изследователски подходи и методи, съответстващ на спецификата и интердисциплинарния характер на разглежданата проблематика. Използваният библиографски апарат показва много добро познаване от автора на литературните източници и изследванията в проучваната област, както на нормативни документи и добри практики на европейски и международни организации.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Коректно и точно са направени терминологични уточнения по отношения на понятия, въведени като работен инструментариум в хода на изследването - реч на омраза, свобода на изразяване, престъпления от омраза, както и тяхното разграничаване. Обобщени са терминологичните специфики, свързани с речта на омразата, включително нейните психологически, юридически и морални аспекти. Разгледани са елементите и последиците от речта на омразата.

Вниманието е фокусирано върху основните характеристики на речта на омразата в онлайн среда. Въз основа на проучване на специализирана литература и изследователски проекти е анализирана онлайн средата. Обобщава се, че социалните медии осигуряват споделянето на информация и осъществяването на комуникация между множество потребители въз основа на една и съща технология и децентрализирана инфраструктура. Специално място е отделено на деструктивните форми на речево поведение, особеностите на прилагането на езика на омразата и речеви практики.

В сравнителен план са анализирани двата модела за противодействие срещу речта на омразата - европейски и американски. Идентифицирани са ключовите им функции и перспективите за тяхното използване в условията на глобализация и развитие на информационните и комуникационните технологии. Изследвани са основните методи за противодействие срещу речта на омразата - от филтриране до блокиране. Открити са и други способности, регламентирани в документи на институции и органи на Съвета на Европа и Европейския съюз. Специален акцент е поставен на авторския анализ и оценка на специфичните форми на противодействие срещу речта на омразата, като нейната криминализация, използване на технологии и системи за автоматично откриване на съдържание, касаещо езика на омразата и др.

Анализирани и обобщени са резултатите от проведено от автора анкетно проучване за информираността на студенти и докторанти от три висши училища в България относно речта на омразата и възможните форми на противодействие срещу нея. Стойностни са редица от предложените изводи и препоръки, сред които се откроява необходимостта от усъвършенстване на нормативната уредба на европейско равнище, подобряване на взаимодействието между институциите, развитие на допълнителни курсове и обучения по проблемите на речта на омразата.

Научно-приложните резултати от изследването са апробирани чрез участия на докторанта в национални и международни форуми, проекти и

обучения. Поставен е въпроса за имплементирането на получените резултати като основа за бъдещи разработки, което е доказателство за потраен изследователски интерес към третираната проблематика.

Като цяло получените резултати в дисертационния труд свидетелстват за уменията на автора правилно да съчетава знанията по различни обществени науки и да извършва самостоятелен анализ на проблемите в конкретната тематична област.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приложената справка за приносите в автореферата и дисертацията обективно отразява действителните постижения и резултати на автора. Приемам декларираните от докторанта осем приноса, представени в две групи - научно-теоретични и научно-приложни. Считам, че би могло да бъдат по-систематично дефинирани и в по-окупнен вид. Налице са възможности за разширяване и продължаване на научното изследване.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертационния труд са направени шест публикации - три статии и три доклада пред международни научни конференции, от които четири са самостоятелни и две в съавторство. Тези публикации включват отделни съществени страни и резултати от дисертацията, което ми дава основание да считам, че тези резултати са достатъчно популяризиращи и информират научната общност за труда.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът (в обем от 60 страници) е изготвен съобразно установения стандарт и съдържа всички необходими реквизити. Той отразява достоверно съдържанието на дисертационния труд, достатъчно пълно представя структурата на изложението, както и основните аналитични резултати от направеното изследване.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам въпроси по изложението на идеите и постановките в дисертационния труд. Единствената ми бележка се отнася до по-прецизно дефиниране на предложената концепция на ефективна стратегия за подобряване информираността по отношение на противодействието срещу речта на омразата в онлайн среда.

Бих препоръчала на Александър Янков да засили публикационната си активност в инедсирани и реферирани издания в страната и чужбина. В

бъдещата си работа да участва в изследователски проекти за търсене нови измерения на изследваната проблематика.

Заключение

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване по актуален и значим проблем, в което има ясно изразени авторски приноси. Трудът е резултат на добра комбинация на способности за изследвания и практически опит на докторанта.

Всичко това ми дава основание с увереност да оценя положително дисертационния труд, който отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото прилагане. Предлагам на членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Александър Александров Янков по професионално направление 3.7. „Администрация и управление”, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Мениджмънт на публичната сфера)”.

01.09.2023 г.
София

Член на научното жури:
/доц. д-р Татяна Даскалова/

STATEMENT OF OPINION

From: Assoc. Prof. Dr. Tatyana Ivanova Daskalova, UNWE, Department of Public Administration, Scientific specialty "Organization and Management of Non-material Production"

Concerning: dissertation work for the award of educational and scientific degree 'Doctor' under the specialty "Organization and Management of Non-material Production (Public Sphere Management)"

Author of the dissertation: Alexander Alexandrov Yankov

Theme of the dissertation work: Countering hate speech in an online environment

Basis for submission of opinion: participation in the scientific jury to Order No. 1167/24.07.2023 of the Rector of South-West University "Neofit Rilski"

1. Information for the dissertant and summary of the presented dissertation work

The PhD student completed a postgraduate programme at the Department of National Security and Public Administration" at the Faculty of Law and History of the South-West University "Neofit Rilski". He attended a full-time form of study during the period 2021-2023. Alexander Yankov graduated with a Master's degree in Law from South-West University "Neofit Rilski" (2021). He has 10 years of professional experience in the field of information and communication technologies, which has exerted a positive influence on the writing of this paper as well.

The dissertation paper has a total length of 262 pages, 230 pages of which form the main text. It consists of an introduction, a thesis statement in four chapters including separate paragraphs and inferences from each chapter, and a conclusion. In the text there are 28 figures and 6 tables visualizing the main results of the research performed by the PhD student. The list of references includes 112 sources in Bulgarian and English. Lists are attached to the paper, comprising the abbreviations used and the tables and figures, as well as a questionnaire, publications of the author and contributions of the dissertation research.

The topic of the dissertation research is undoubtedly topical and socially significant in the context of globalization and the intensive development of information and communication technologies in recent decades. Despite the significant number of scientific publications on the issues and current trends in countering hate speech online (as stated on pp. 10-12), the author has been able to identify those problem areas that are poorly developed and insufficiently researched, namely: The multifaceted nature of the phenomenon of "hate speech" in psychological, legal, moral and organizational aspects and the forms of its counteraction.

In this regard, the main objective of the dissertation is to explore the complex nature of the phenomenon of hate speech in the online environment, the development of content, the specificities of the Internet space, as well as the various mechanisms for counteraction on the part of the Council of Europe and the European Union. The achievement of the goal is contained in the specification of six research tasks, the solution of which determines the logic in the construction of the content structure of the paper and the research results derived from the latter.

The object of the study includes various aspects of hate speech, approaches to it and its specificities in the online environment, and the subject of the study - the mechanisms for counteracting hate speech in the online environment and the current state of affairs.

The working hypothesis is that increasing the level of awareness about hate speech in the online environment, as well as its various aspects and specificities, would allow for its easier identification and would lead to a more serious counteraction against the manifestation forms of this social phenomenon, including also the users in the Internet space. At the same time, there is a shared understanding that a joint effort of all actors is needed, as well as a new legal framework at European and national level to regulate in detail the counteraction against hate speech online.

A complex toolkit of a wide range of research approaches and methods has been properly selected and applied, corresponding to the specific and interdisciplinary nature of the set of problems being considered. The bibliographic apparatus used shows a very good knowledge of the author of the literature sources and research in the area of research as well as of normative documents and best practices of European and international organizations.

2. Evaluation of the scientific and applied results

Correct and precise terminological clarifications have been made in relation to concepts introduced as working tools in the course of the research - hate speech, freedom of expression, hate crimes, as well as their distinction.

The terminological specificities related to hate speech, including its psychological, legal and moral aspects, are summarized. The elements and consequences of hate speech are examined.

The focus of attention is on the main characteristics of hate speech in the online environment. Based on a study of specialized literature and research projects, the online environment is analyzed. It is summarized that social media enables information sharing and communication between multiple users based on the same technology and decentralized infrastructure. Special attention is paid to destructive forms of speech behaviour, the peculiarities of hate speech application and speech practices.

In a comparative perspective the two models for countering hate speech - European and American - are analysed. Their key functions and prospects for their use in the conditions of globalization and development of information and communication technologies are identified. The main methods of countering hate speech are explored, from filtering to blocking. Other means, regulated in documents of institutions and bodies of the Council of Europe and the European Union, are also highlighted. Special emphasis is placed on the author's analysis and assessment of specific forms of counteraction against hate speech, such as its criminalization, the use of technologies and systems for automatic detection of hate speech content, etc.

The paper analyses and summarizes the results of a survey conducted by the author on the awareness of undergraduate and postgraduate students from three universities in Bulgaria about hate speech and possible forms of counteraction against it. A number of the proposed conclusions and recommendations are valuable, among which the need to improve the legal framework at European level, to improve the interaction between institutions, to develop additional courses and trainings on hate speech issues.

The scientific-applied results of the research have been approbated through the PhD student's participation in national and international forums, projects and trainings. The question is raised about the implementation of the obtained results as a basis for future developments, which is evidence of a more lasting research interest in the treated issues.

Overall, the results obtained in the dissertation paper testify to the author's ability to properly combine the knowledge of different social sciences and to carry out an independent analysis of the problems in the specific thematic area.

3. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The attached statement of contributions in the author's summary and dissertation objectively reflects the actual achievements and results of the author. I accept the eight contributions declared by the PhD student, presented in two groups - scientific and theoretical. I think they could be more systematically defined and in a more consolidated form. Opportunities are available to expand and continue the research.

4. Assessment of the dissertation publications

Six publications have been released on the topic of the dissertation paper - three articles and three reports presented at international scientific conferences, of which four are independent and two are co-authored. These publications include individual significant aspects and results of the dissertation paper, which gives me reason to believe that these results are sufficiently promoted and inform the scientific community about the paper.

5. Autorefer rating

The author's summary (60 pages in length) is elaborated in compliance with the established standard and contains all the necessary requisites. It properly reflects the content of the dissertation paper, sets out the structure of the thesis statement and the main analytical results of the conducted research.

6. Critical remarks, recommendations and questions

I have no questions about the statement of concepts and provisions in the dissertation paper. My only remark relates to a more precise definition of the proposed concept of improving awareness as regards countering hate speech in online environment.

I would recommend Alexander Yankov to increase his publishing activity in indexed and refereed journals in the country and abroad. In his future work the author should participate in research projects to search for new dimensions of the set of issues being studied.

Conclusion

The presented dissertation paper comprises an independent and in-depth scientific research on a topical and significant problem, in which the author's contributions are clearly expressed. The thesis is the result of a good combination of the PhD student's research ability and practical experience.

All the aforementioned gives me the reason to evaluate positively the dissertation paper, which meets the requirements of the Act on Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its

implementation. I propose the members of the Scientific Jury to award the degree of Doctor of Education and Science to Alexander Alexandrov Yankov in professional field 3.7. "Administration and Management", scientific specialty "Organization and Management of Non-material Production (Public Sphere Management)".

01.09.2023
Sofia

Member of the Scientific Jury:
/Assoc. Prof. Dr. Tatyana Daskalova /